



En defensa de l'actitud científica de l'Institut Nova Història

Autor: Josep Oriol Jorba

Data de publicació: 27-08-2019

En Josep-Oriol Jorba defensa aferrissadament la tasca que duen a terme En Jordi Bilbeny i l'Institut Nova Història.

En un primer moment volia posar com a títol de la present reflexió 'Ignorància política o niciesa política'. Greu error hauria estat. No podem ni hem de, per més que ens ho vulguin fer veure, assimilar com a unitat indivisa conceptual la noció "política" com una idea intrínsecament lligada a la de "polítics". La política (del grec, politiké) disposa d'un extens camp semàntic que aglutina realitats tant diverses com ara els idearis, les ideologies, el pensament teòric, la praxis quotidiana de la gent del món rural, de les ciutats, de les nacions sense Estat o dels habitants dels Estats, passant per les retòriques convencionals i les formes interpretatives ortodoxes o deuterocanòniques. Àdhuc la política és la participació de la comunitat, de les col·lectivitats; és l'acció conjunta; és la determinació de propòsits i projectes consensuats i honestament col·legiats.

Així mateix, però, el significat de política també inclou la feina i les funcions que desenvolupen de forma professional, en casos comptadíssims vocacional, dels qui convencionalment anomenem "polítics". A la Grècia Clàssica la funció del polític s'assignava als "aristoi", els millors. Malauradament aquest atribut qualificatiu, des que el món actual va entrar a la vidriòlica etapa postmoderna, no es pot aplicar als polítics que ens representen. L'actual classe política es mou pel món de la politiké amb una mancança de virtut com mai no havia ocorregut des de temps immemorials. Els polítics, siguin d'un partit o de l'Estat que sigui, cauen reiteradament en conductes d'una estultícia superlativa, impròpia del càrrec que se'ls ha concedit gràcies al sufragi universal, argumentant sofismes, pronunciant discursos ambigus, provocant ira a l'adversari i malestar entre la ciutadania; demostren al capdavant que darrera del seu discurs arrogant preval una ignorància estrepitosa que ells intenten d'amagar, sense aconseguir-ho, emparant-se en un flac documentalisme que no s'assembla gens amb la docta ignorantia anunciada per Sòcrates i molt ben explicada, segles més tard, per Nicolau de Cusa, filòsof, teòleg i científic alemany, que, al llindar entre l'Edat Mitjana i l'Edat Moderna, va posar fi a la miopia mitjançant la invenció de la lent còncava. Quina paradoxa més omnímoda! els savis reconeixen amb humilitat que no ho saben tot, demostrant, així, els límits cognitius, mentre que, en canvi, els polítics, amb una dosi

de nicies a exultant, opinen de tot pensant que els receptors ens creiem les seves banalitats i que no veiem les seves incapacitats.

Serveixi aquest prolegomen per comentar quelcom sobre la desafortunada iniciativa del PSC, amb el recolzament de bona part de l' independentisme, d'investigar, amb intenció de descrèdit -per la forma com s'ha instrumentat-, el modus operandi de l'Institut Nova Història (INH); i també per posar en evidència la diatriba del senyor Rufián deixada anar sense engaltar (vegeu l'apartat d'opinió de La Vanguardia del 14 d'agost, pàgina 14).

Abans permeteu-me donar un breu apunt sobre l'INH: es tracta d'una institució, sense ànim de lucre, que té com a finalitat l'estudi, la revisió i l'anàlisi dels fets ocorreguts a la Corona Catalano- aragonesa ("oficialment" Corona d'Aragó) entre els segles X i XVII; la recerca, es desenvolupa a partir d'una confluència multidisciplinària i presenta els resultats mitjançant conferències, jornades o universitats d'estiu, a part de les monografies i llibres que, de forma habitual, va publicant. En definitiva l'entitat, els col·laboradors i el mateix creador Jordi Bilbeny, han posat la fermesa i l'interès a desemmascarar, dins les seves possibilitats, per una banda l'encobriment de la sistemàtica tergiversació i falsificació de molts fets històrics vinculats directament amb Catalunya i, paral·lelament, treure a la llum l'arxiconeguda manipulació per part del Estat sobre l'autoria d'obres literàries i sobre la procedència real de molts personatges.

Per tant, senyor Rufián i, per extensió, senyors socialistes: carregar contra una entitat catalana que té com a missió principal la recerca i l'apologia de la veritat històrica em sembla d'un procedir vil, deshonest i vexatori. Un disbarat, vaja. A més, senyor Rufián: no és pseudociència la metodologia que aplica l'INH, ans al contrari: es tracta de l'aplicació del mètode científic de les ciències relacionades amb el pensament, la filosofia, la sociologia o la història. Li recordo que a partir de mitjan segle XIX el camp semàntic de la paraula ciència desvincula el mètode filosòfic i humanista del de les ciències exactes i experimentals. També li recordo que, per exemple, Karl Popper considerava el marxisme, el darwinisme i la psicoanàlisi com a pseudociències. En canvi, avui dia, afortunadament per a tots, aquestes disciplines ocupen un rang excel·lent dins de les ciències humanes.

Senyor Rufián i senyors del partit socialista: llegeixin, llegeixin, llegeixin; superin la miopia intel·lectual assimilant la docta ignorantia.

A tots el polítics: desafiar una institució com l'INH per a posar-li pedres al camí representa una praxis poc racional, injusta i desafortunada, que obeeix a una manera de procedir ignorant i inculta, pròpia de règims autoritaris d'èpoques pretèrites. Voler perjudicar l'Institut Nova Història, entitat petita i humil en abast, però gran i forta en virtuts i noblesa, em sembla convertir l'ofici del polític en un anguniós rol, impropï d'una democràcia europea.

Josep-Oriol Jorba i Costa